RAET

A.
en
A.
111
111
::c
0
en

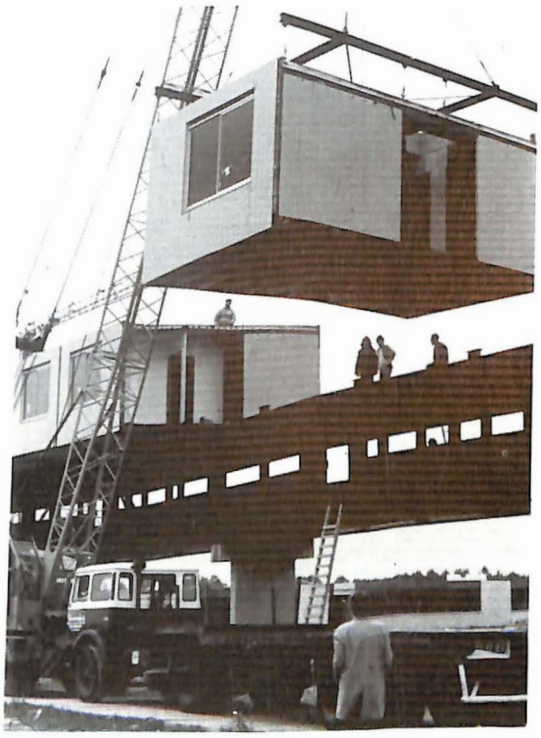

voor en door hernesseroord

21e jaargang nr. 64

Op de voorkant:

bouw in 1973 (personeelsroefs) ***en bouw*** *in 1993 (sociowoning Oude-Tonge)*

contactorgaan van Hernesseroord
Oosthavendijk 30
3241 LK MIDDELHARNIS
tel. 01870-83888
fax. 01870-86930

®®nentwintigste jaargang nummer 64

deze speciale uitgave werd samengesteld door de heer J.B.van Son

mei 1993

inlevering copy voor scheepspraet
nummer 65 uiterlijk 01 september 1993

@lM!l m 1®
M.Abramse toestel 350
J.v.d.Berg toestel 750
M.v.d.Boom toestel 190

Inhoud

ten geleide pag. 3

het begin pag. 4

de stichting nederlandse hervormde inrichtingen voor geestelijk hulpbehoevenden pag. 5

de bouw pag. 6

uit het jaarverslag van 1970 van de stichting nederlands hervormde inrichtingen voor geestelijk hulpbehoevenden pag. 8

de start pag. 9

de bezuinigingen pag. 17

het nieuwe elan pag. 19

1993: het programma pag. 24

Ten Geleide

Hernesseroord is in 1972, 1973 en 1974 gebouwd volgens een concept uit de zestiger jaren. De beoogde capaciteit was 340 pupillen met een uitbreidingsmogelijkheid tot 580 pupillen in enkele jaren. De plannen voor de bouw waren enkele jaren tevoren ontstaan. Met het uitwerken van deze plannen, het verkrijgen van de vergunningen en de voorbereidingsfase van de bouw zijn ongeveer 6 jaren gemoeid geweest. Juist in deze jaren gebeurde veel in de samenleving en juist ook in de zwakzinnigenzorg. Begrippen als 'normalisatie, 'integratie', activeing en ontwikkeling hadden post gevat. Dat betekende dat de conceptie, hoewel in 1967 'modern', reeds bij de oplevering 'achterliep'. Enerzijds betekende dit dat een aantal zaken van het bouwplan geen doorgang vonden, -de bouw van een aparte personeelsflat, de bouw van dienstwoningen, de bouw van een Z.M.L.K. chool op het terrein, anderzijds betekende dit dat 'Hernesseroord' vanaf haar ingebruikneming haar gebouwen moest aanpassen aan de 'nieuwe' zorgeisen. waar bestaande inrichtingen de ontwikkelingen konden volgen en hun gebouwen en terreinen konden aanpassen, moest Hernesseroord e.e.a. na de ingebruikneming realiseren. Derhalve werden van 1973 tot 1979 allerlei verbeteringen en uitbreiingen gewenst en aangevraagd. Er was echter ook het voordeel dat moderne inzichten direct vanaf de start konden worden geintroduceerd, zoals 'normalisering' van zorg- en wooncultuur, van dagelijkse bezigheids-, scholings- en recreatiecultuur.

Het schrappen van de 240 plaatsen (de tweede fase van de 580 geplande inrichtingsplaatsen) had tot gevolg dat een groot deel van de voor bouw bestemde grond een andere bestemming kon krijgen; -Kinderboerderij, verkeerstuin, midgetgolfbaan, tennisbaan, Arena- enz.
Al kort na de ingebruikneming in 1973 ontstond de 'oliecrisis' hetgeen in 1973/1974 resulteerde in een verviervoudiging van de internationale olieprijzen. anaf dat moment werd het bezuinigen. Steeds meer, met 1986 als hoogtepunt. Toen doemdenken" ongeveer normaal werd, was er opeens het spreidingsplan t.b.v. de bouw van voorzieningen in Rijnmond-Zuid.

W zijn geneigd om te denken dat het lang duurt voordat de nodige toestemmingen binnen zijn. Wat dat betreft leert de geschiedenis van Hernesseroord dat er niet veel veranderd is. Het heeft ook nogal 'even' geduurd voordat Hernesseroord geb uwd kon worden. Daarna het wachten op vergunningen voor het fasehuis, de sociowoningen. Och het schijnt nu eenmaal lang te duren..... .

Het Begin

Het idee om een instelling op Goeree Overflakkee te bouwen stamt uit 1959.

Toen hadden de heren Schaap (directeur van de sociale werkplaatsen Binnenhof en Buitenhof) en Groeneveld (hoofd van de school voor Buitengewoon Lager Onderwijs - de Eleosschool en de Prinses Irene-school) een gesprek met zuster Blok, de 'nazorgzuster' over de problemen met mensen met zwakzinnige gezinsleden.

zuster Blok was zeer verontrust over de iets wat ze in Ouddorp had gezien: Een zwakzinnige jongen die door de ouders achter tralies was gezet. Zij vond dat schande en gaf er bekendheid aan.

Dat was voor de heren Groeneveld en Schaap aanleiding om met de Vereniging voor BLO te gaan praten over hun plan een inrichting voor geestelijk hulpbehoevenden van de grond te krijgen.

Al pratend en zoekend **kwam** men in contact met een bestuurslid van de inrichting Hulp en Heil, aangesloten bij de Stichting Ned.Herv.Inrichtingen voor Geestelijk Hulpbehoevenden.

In 1960 kwam de afspraak voort dat verder alles samen met de Stichting gedaan zou worden.

De Stichting Nederlandse Hervormde Inrichtingen Voor Geestelijk Hulpbehoevenden

is in 1950 opgericht door het bestuur van de vereniging "Nederlands Hervormde Stichtingen voor Zenuw- en Geesteszieken" (opgericht 31 mei 1927) om de zorg op zich te nemen van inrichtingsbehoeftige zwakzinnigen.

Zij heeft daaraan voldaan door "Hendrik van Boeijen-Oord te Assen in het leven te roepen en plannen uit te werken voor nieuwe inrichtingen in Baarn, Beetsterzwaag en Middelharnis.

Zij staat onder hetzelfde bestuur van de Vereniging en vormt daarmede - hoewel een afzonderlijke rechtspersoon en dus juridisch gescheiden - een wezenlijke werkeenheid, mede ook doordat hetzelfde centraal bureau als orgaan van het bestuur een coördinerende functie vervult ten aanzien van de administratie en het beheer.

Daarom heeft een wijziging van de structuur van de vereniging directe of indirecte gevolgen ook voor de Stichting, terwijl statutenwijzigingen parallel lopen waar de beide statuten vrijwel geheel op elkaar zijn afgestemd.

In 1966 is een dergelijke structuurwijziging, waarbij de taakverdeling onder de rechtspersonen opnieuw werd geregeld, tot stand gekomen.

Daarbij werd in het leven geroepen de "Nederlandse Hervormde Stichting Dienstbetoon Gezondheidszorg", zulks met het doel om door concentratie van het grootste gedeelte van de algemene bestemmingsfondsen en van het eigen kapitaal van de Vereniging en de Stichtingen een zo goed mogelijke dienstverlening te bewerkstelligen aan de verschillende bij de organisatie betrokken instellingen.

Tevens is hierdoor een duidelijke scheiding aangebracht tussen enerzijds de functie van de exploitatie van de ziekenhuizen en de inrichtingen en anderzijds de functie van de financiering, voor zover met de daartoe bestemde fondsen en het eigen kapitaal plaatsvindend. Ook wijzigingen in de interne structuur hebben voor beide gelijke consequenties.

Zowel door het bestuur **van de** Vereniging als van de Stichting **werd** daarom besloten om in de administratieve organisatie enige veranderingen aan te brengen i.c. door verder doorgevoerde mechanisatie en verbeterde taakverdeling de uitbreiding van het **werk** te kunnen opvangen.

In 1977 zal bij het 50 jarig bestaan van de vereniging een statutenwijziging zorgen voor het opgaan van 'de vereniging' en 'de stichting' in ®®n nieuwe stichting, namelijk; stichting 'De Open Ankh'.

'De Open Ankh'

stichting dienstverlening geestelijke gezondheidszorg' gevestigd in Soesterberg zet zich actief in voor de geestelijke volksgezondheid zowel op het terrein van de psychiatrie als op het terrein van de zwakzinnigenzorg.

Zoals uit haar statuten blijkt, stelt 'De Open Ankh' zich ten doel alle hulpvragen te kunnen beantwoorden en zich niet te beperken tot een omschreven deel van de geestelijke volksgezondheid.

'Hernesseroord' maakt samen met acht andere instellingen in de zorgvelden psychiatrie, psychogeriatrie en geestelijk gehandicaptenzorg, deel uit van de stichting 'De Open Ankh'.

Hoewel de instellingen van 'De Open Ankh' functionele autonomie kennen wordt op veel gebieden nauw onderling samengewerkt c.q. gebruik gemaak de voordelen van het gebundeld zijn van 'De Open Ankh' .

De Bouw

In eerste instantie was er een optie op grondaankopen in Ouddorp.
Maar daar mocht van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland alleen voor recreatie gebouwd worden en geadviseerd werd om in Stellendam grond te zoeken.

Dat vonden de initiatiefnemers echter niet centraal genoeg.
Hetzelfde bezwaar gold in **Nieuwe** Tonge. Pas in de polder Oost-Plaat bij Middelharnis **werd** de juiste plek gevonden.

De eerste bespreking met het gemeente bestuur van Middelharnis was op 2 juni 1962.

Dan houdt de rol van de "Eilandconvnissie" op, vanaf dat moment gaat de stichting alleen verder met het project Hernesseroord.

In 1965 **wordt** opdracht gegeven aan architectenbureau van den Broek en Bakema te Rotterdam.

Eind 1966 is het volledig beschikkingsrecht verkregen over alle in het uitbreidingsplan ten behoeve van de te bouwen inrichting voor zwakzinnigen opgenomen gronden.

Dit was mede van belang met het oog op de tijdige inplanting van een groensingel rondom het terrein.

Teneinde enige jaren later reeds de inrichting in het groen en de beschutting van loofhout te zien, werd in 1967 overgegaan tot het inplanten van de groensingel.

De ontwerper van Hernesseroord, de heer J.M.A. de Groot, medewerkend architect van het Rotterdamse bureau van den Broek en Bakema, stond voor een paar problemen die opgelost moesten worden. Het algemene principe voor de bouw **was:** paviljoens voor 48 pupillen, die verdeeld worden in twee groepen van 24.

De pupillen slapen in groepjes van vier en zijn overdag in groepjes van zes bijelkaar in kleinere eenheden.
In- het centrum van een paviljoen liggen dienstruimten, de eenheden liggen er in een tros omheen gegroepeerd.
De inrichting start met één paviljoen en wordt geleidelijk met de resterende paviljoens uitgebreid.

De problemen die opgelost moesten worden:

A: Moeten de zusters op het terrein wonen of buiten de inrichting ergens op kamers?
Op het terrein in een apart zusterhuis is een oplossing die men 'tegenwoordig' verwerpt **want,** dan blijven de zusters toch nog geïsoleerd van de samenleving wonen terwijl ze 's nachts het contact met hun pupillen missen.

Maar omdat het veelal om jonge zusters gaat, meisjes vanaf 17 jaar, blijft toch de behoefte bestaan hen onderdak op het terrein aan te bieden.

B: De paviljoens moeten om uiteenlopende redenen niet te dicht bij elkaar liggen -men wil er groen tussen hebben Dit is tevens bevorderlijk voor een rustige gang van zaken in de inrichting- maar dan zit je met het vervoer van eten, huisvuil, **wasgoed** enz. in het open land **waar** het in de winter koud en vochtig is.

De oplossing van die 2 problemen hebben voor een belangrijk deel de vormgeving van het complex bepaald. Voor het interne vervoer dacht men aan een over alle paviljoenen lopende koker met een transportband erin: die zou alle afdelingen kunnen bedienen vanuit de centrale keuken.

Boven die transportband wilde men de verblijven voor de zusters bouwen, zodat ze wel op het terrein zouden wonen, maar niet in een apart blok en als ze dat niet willen ook niet pal boven hun eigen pupillen.

Maar de transportband **werd** te duur - 2 miljoen gulden voor een lengte van 2 kilometer -

Toen is overwogen die koker zo ruim mogelijk te maken, zodat je er met etenswagentjes enz. doorheen kunt lopen, over alle paviljoens heen.

Een soort tunnel, een dienstgang op betonnen poten, een halve meter boven de daken van de paviljoens en vanwaar de maaltijden vanaf de karretjes in liftjes worden geplaatst die de paviljoenen bedienen.

E dat is de roestige ring geworden. Die bestaat uit 12 meter lange elementen van Cortèn-staal dat niet geschilderd wordt, maar na een tijdje een mooie diepbruine roestkleur krijgt.
De elementen wegen per stuk 7 ton en ze doen aan treinwagons denken, met hun raampjes opzij.

Bovenop de stalen dienstgang liggen - op enige afstand van elkaar - de zusterverblijven: een soort caravans van staal en gipsplaten, in groepjes bijelkaar: zo kunnen de meisjes onderdak op het terrein vinden, terwijl ze zich daar toch even los kunnen maken van hun werk.

Want de direckte relatie tot het eigen paviljoen wordt onderbroken door de dienstgangen ze kunnen hun wooneenheid kiezen op korte of verre afstand van hun werkruimte.

Eind 1966 waren de ontwerpen voor het grootste aantal gebouwen in vrijwel definitieve vorm gereed, terwijl door het architectenbureau van den Broek en Bakema, de technische adviseurs en de daartoe in overleg met het bestuur uitgenodigde aannemingsmaatschappij in bouwteam reeds vele besprekingen plaatsvonden met het oog op een zo doelmatig mogelijke constructie en planning van de bouw.

De verwachting is aanwezig dat uiterlijk medio 1967 het bouwplan voor het eerste gedeelte van de inrichting, omvattende ruim 300 plaatsen, het grootste gedeelte van de algemene gebouwen, een observatieafdeling en het medisch onderzoekcentrum, ter beoordeling van de Ziekenhuiscommissie en voor de aanvraag van de rijksgoedkeuring kan worden ingediend.

Met het Provinciaal bestuur van Zuid-Holland is in beginsel overeengekomen dat het eerste 300-tal plaatsen zal worden bestemd voor in de provincie Zuid-Holland wonende pupillen.

De definitieve bouwplannen worden in december 1967 ter goedkeuring ingediend bij het Ministerie.

In oktober 1969 komt de goedkeuring van die plannen binnen.

De eerste paal word geslagen op 22 januari 1970.

Uit Het Jaarverslag Van 1970 Van De Stichting Nederlands Hervormde Inrichtingen Voor Geestelijk Hulpbehoevenden

'Het zou symbolisch genoemd kunnen worden dat aan de in Middelharnis te bouwen inrichting nog geen naam werd gegeven.
Gedurende vijwel geheel 1970 verkeerden we namelijk in onzekerheid over het tijdstip waarop daadwerkelijk met de bouw zou mogen worden begonnen.

Hoewel in 1969 de verwachting werd uitgesproken dat in de eerste helft van 1970 met de bouw zou kunnen worden begonnen, mede gelet op de medewerking van de provinciale staten van Zuid-Holland tot garantieverlening voor de financiering van de voorbereidende grondwerkzaamheden en het heiwerk, werd tot de gevraagde garantieverlening voor de feitelijke bouw eerst in oktober besloten.

De oorzaak hiervan was gelegen in de bezwaren die in de vaste commissie van advies en bijstand voor volksgezondheid van provinciale staten van Zuid-Holland tegen een onderdeel van het bouwplan naar voren werd gebracht.

Dit leidde tot het stilleggen van de voorbereidende werkzaamheden op de bouwplaats die op 22 januari met het slaan van de eerste heipaal van de burgemeester van Middelharnis zo vertrouwensvol waren begonnen.

N .h t aanbrengen van een parti±le WlJz1ging van de huisvestingsvorm voor een aantal personeelsleden aan de woonstraat, die over de paviljoenen heenloopt en een nadere toelichting door bestuur en architect in een vergadering van genoemde vaste commissie in augustus, werd het bouwplan met Positief advies door de commissie aan Provinciale staten voorgelegd.

Onmiddellijk na het gunstig besluit an Provinciale staten in oktober werd overleg met de bouwteampartners bn met het bestekgereedmaken van hetgo Plan, teneinde naar verwachting in het voorjaar van 1971, na een bewogen jaar van vergaderen, corresponderen, hernieuwd ontwerpen en wachten, wel met de **bouw** te kunnen beginnen'.

Terrein: 36 hectare
Inhoud: 82.365 m³
Investeringskosten: fl. 50.166.00
Kosten per bed: fl. 108.000
Oplevering laatste deel van de eerste bouwfase: 1-12-1974
Voorzien in: uitbouw tot ca. 600 plaatsen
Opdrachtgeefster: Stichting Ned.Herv. Inrichtingen voor Geestelijk Hulpbehoevenden
Architect: Architectenbureua Van den Broek en Bakema
Uitvoerend architect: **J.M.A.** de Groot
Adviseurs constructie: Adviseursbureau Dicke en Van den Boogaard
Aannemer: Bataafsche Aanneming Mij.

De Bouwplanning en de opname van pupillen en het aantrekken van personeelsleden verloopt in fasen.

Het hoofdgebouw, onderzoekcentrum, de keuken, de linnen- en naaikamer en het eerste paviljoen met een gedeelte van de verbindingsgang en van de huisvesting van intern wonend personeel, werden 1 april opgeleverd.

Stoffering en inrichting nemen ongeveer 6 tot 8 **weken** in beslag en volgens de planning konden vanaf 4 juni de eerste van de 48 pupillen voor de eerste fase worden opgenomen.

"Er moeten dan 63 personeelsleden zijn anders kunnen we niet beginnen", aldus dr.Roelofs.

De bouw van Hernesseroord verliep mede dankzij de gunstige weersinvloeden, voorspoedig, zodat de oplevering van de verschillende gebouwen binnen het gestelde tijdschema kon plaatsvinden.

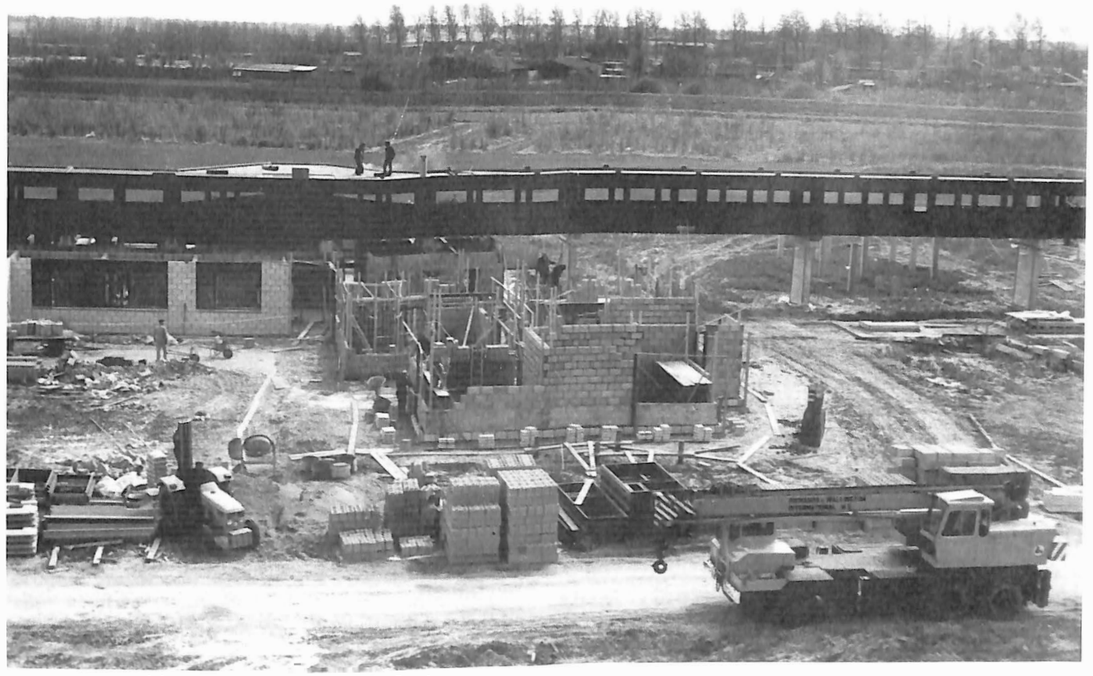

Het aantrekken van personeelsleden verliep minder vlot dan werd verwacht.

Het bleek zeer moeilijk om v··r de gestelde datum van ingebruikneming - 1 juni - voldoende verzorgenden aan te trekken terwijl het niet mogelijk bleek tijdig een medicus aan te stellen.

De drie huisartsen uit Middelharnis boden spontaan hulp aan.

Voor de technische en civiele functies kwam wel een groot aantal sollicitanten.

Van invloed op de moeilijke person/elswerving was zeker het gebrek aan hu1svesting in Middelharnis Sommelsdijk en omliggende kerne .

De personeelshuisvesting in 'Hernesseroord' heeft voor veel medewerkers als overbrugging moeten dienen, voordat verhuizing naar Middelharnis kon plaatsvinden.

De Start

De eerste pupil werd op 12 juni 1973 opgenomen.
Het op gang brengen van iedere dienst en iedere afdeling heeft in de aanloopfase extra inzet van het personeel noodzakelijk gemaakt.

Niet alleen in de vorm van het verrichten **van overwerk** maar vooral ook in de inventiviteit en het improvisatievermogen van verschillende medewerkers.

In tegenstelling tot de verwachting bleek tijdens de openingsperiode onvoldoende gelegenheid te bestaan de pupillen naar leefgroepen te differenti±ren en de leefgroepen in kleinere eenheden te splitsen. Zo schoot de structurering van leefpatronen voor pupillen in het beging duidelijk te kort en konden in de opnemingsperiode de dagbehandelingen onvoldoende worden doordacht en planmatig opgezet.

Met de grootste moeite werd het psyche-sociaal functioneren van de pupillen, met name in de beginperiode, in evenwichtiger banen geleid.

Voor veel medewerkers bracht het werken in en met multi-disciplinaire deskundigenteams en de daaruit voortvloeiende residenti±le behandeling en verzorging een grote verandering in de eigen werkmethodiek teweeg.

Het duurde dan ook enige tijd voordat het personeel er aan gewend was geraakt om de dag- en activiteitenprogramma's uit te voeren zonder dat de onderlinge relatievorming tussen de pupillen, de sfeer en de gezelligheid geweld werd aangedaan.

Belenvnerend werkten de geringe afmetingen van de huiskamers en het nog ontbreken van voldoende recreatieruimte in de gebouwen en tuinen.

Ten aanzien van de ouders is het beleid van 'Hernesseroord' er op gericht de betrokkenheid tot hun kind om te zetten in een betrokkenheid tot de inrichting en alle kinderen die er wonen.
Er wordt naar gestreefd 'Hernesseroord' voor de ouders 'eigen' te doen zijn en de ouders te betrekken bij alle aspecten betreffende het leefmilieu rondom hun kind.

De personeelsleden **waren** voor de ontspanning en recreatie goeddeels op zichzelf en op elkaar aangewezen, daar Middelharnis betrekkelijk **weinig** ontspanningsmogelijkheden biedt.
De al snel opgerichte personeelsvereniging bood enige uitkomst en organiseerde introductie- en kennismakingsavonden, bingo- en dansavonden, droppings, strandwandelingen, filmvoorstellingen, etc. en richtte ten behoeve van de personeelsleden in ®®n van de woonkamers een bar in.
Onder de burgerij van Middelharnis, later uitgebreid tot die van heel Goeree-Overflakkee, onstond een spontane actie met het doel gelden en materiaal in te zamelen voor een kinderboerderij in 'Hernesseroord'.

Begin november kan het kleuterpaviljoen worden opengesteld weer met 48 kinderen en wordt het personeelsbestand uitgebreid tot 90 personen.
Het in fasen gaan bewonen loopt door tot december 1974.

Tegen die tijd zullen er in Hernesseroord 348 pupillen en ca. 248 personeelsleden zijn.

Inmiddels is het **eerste** oudercomit® gestart en komt in november 1973 de eerste Scheepspraet uit.

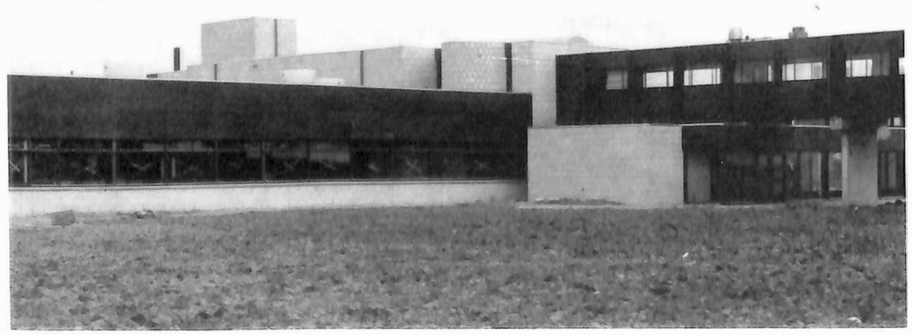

Aan 'Hernesseroord 7werd de bevoegdheid verleend voor de opleiding tot het Z-diploma (zwakzinnigenzorg) en het Z.A.-diploma (zwakzinnigenzorg assistente).
Geleidelijk raakte de burgerij gewend aan de pupillen van Hernesseroord. doordat deze veelvuldig wandelen of boodschappen doen in Middelharnis.

Op **21** januari **1974** beginnen de opnames voor BP.

In 1974 raakte Nederland verwikkeld in de oliecrisis.
Hernesseroord was nog maar net open en moest al gaan bezuinigen.

Het eerste direkte gevolg voor 'Hernesseroord' was dat 21 ouders de aanmelding voor hun kind introkken. Deze ouders, woonachtig in de Randstad, schrokken terug voor de afstand.
Immers, de brandstofprijzen gingen met sprongen de lucht in.

Toch konden in 1974 198 pupillen opgenomen worden.
Het totaal aanwezige pupillen **werd** hiermee 279.

Uit **het jaarverslag van 1974**

'Op alle gebieden zijn de opvattingen idee±n en werkwijzen van zwakzinnigeninstituten de laatste jaren gewijzigd.
Steeds verder verwijdert zich de moderne zwakzinnigeninrichting van de vroegere bewaarplaats en opbergplaats voor zwakzinnigen;
steeds meer ontwikkelt zij zich tot een hechte leefgemeenschap, **waarbij** in een groepsgebeuren de ®®nling mee gaat doen met de anderen.

Beantwoordend aan het streven naar menswaardiger verhoudingen voor de pupillen mag het gemengd wonen, leren, werken en recre±ren -zij het niet slapen- van jongens en meisjes **worden** beschouwd'.

Uit de Scheepspraet van maart **1974"**

"Met de bouw van het Gemeenschapscentrum de Meerpaal zal binnenkort begonnen worden.
Het gebouw zal o.m. bevatten: een gymnastiekzaal, tevens zal voor bewegingstherapie, toneeluitvoering e.d., een ruimte voor physische therapie, een ruimte voor hydrotherapie en kleedgelegenheid. In deze fase zullen de foyer annex kitchenette en het zwembad nog niet gebouwd mogen worden." en
"De tekeningen van de Kinderboerderij, die een plaats toegedacht is naast de ingang van Hernesseroord, zijn door architect Zeelenberg te Ouddorp klaargemaakt.
Deze is, zoals U weet ®®n van de leden van het actie-comit®, dat zich belangeloos voor het stichten van de Kinderboerderij beijvert".

Vanaf mei 1974 worden de bouwnamen en -afkortingen vervangen door de eigennamen van de gebouwen. SPll wordt de Tjalk, KP wordt het Kofschip, BP wordt de Botter, OP wordt de Aak
001 wordt de Boeier, DO 111 wordt de Bark, DO lV wordt de Schoener.
Zusterslaapkamer:
de paarse wordt: roef A1, A2 en A3,
de beige: roef B1, B2 en 83,
de gele: roef C1, C2 en C3,
de bruine: roef 01 en 02,
de blauwe: roef E1 en E2,
de groene: roef F1 en F2
en de rode: roef G1 en G2.
De zuster woonkamers:
paars Vooronder A 1-2-3,
beige Vooronder B 1-2-3,
geel Vooronder C 1-2-3,
bruin Vooronder D 1-2,
blauw Vooronder E 1-2,
groen Vooronder F 1-2 (bar)
en rood Vooronder G 1-2.
Keuken-restaurant wordt het Kombuis,
Technische dienst wordt de Schroef,
Arbeidstherapie wordt het Kreativiteitsgebouw 't Want,
Gemeenschaps/therapiegebouw wordt het Gemeenschapscentrum de Meerpaal,
Onderzoekscentrum wordt het Kompas,
Hoofdgebouw wordt het Logboek.

De verschillende vleugels van de Botter gaan heten: Kabbelaarsbank, Meeuwengors, Robbenplaat, Zuidvleie.
Eveneens werd afgesproken dat 1eder personeelslid dat zich na 1 mei 1974 in de benaming vergist f 0,25 -zegge vijf en twintig cent- bijdraagt in de rekreatiepot voor het personeel.

Het- nieuwe paviljoen de Schoener zal (1974) zo spoedig mogelijk na de vakantie geopend worden.

De stichtingsakte van het fonds "de Brugh" is notarieel gepasseerd.
Hiermee hebben de ouders een fonds in het leven geroepen, waarmee zij geldelijk de recreatie van de kinderen hopen te kunnen bevorderen.
Het echtpaar Blok- van Tooren begint met het inzamelen van oud papier.
E.e.a. zal uitgroeien tot het befaamde "Blok-paperworks".

Een voorbereidingscommissie is in het leven geroepen en begonnen met de voorbereidingen om te komen tot oprichting van een ondernemingsraad.

Immers, volgens de wet moet elke onderneming met meer dan 100 werknemers een O.R. hebben.

Voor de bouw hiervan werden de plannen inmiddels afgerond.

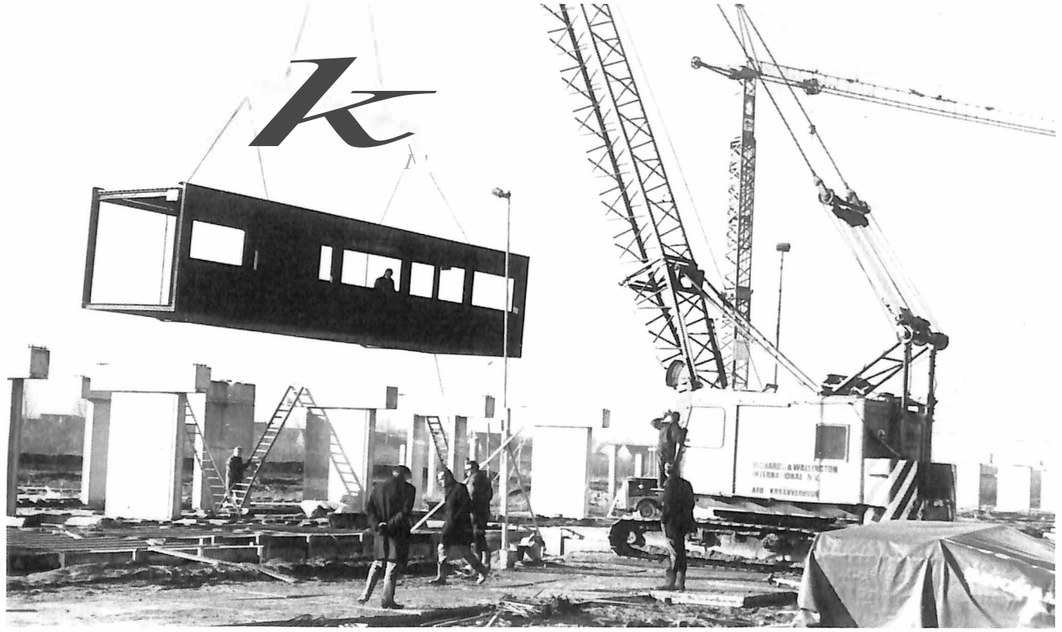

Die grens is inmiddels overschreden. Met ingang van 1 januari 1974 is op het centraal Bureau van de Stichting in Soesterberg de derde ponskaarten installatie vervangen door een Burroughs computer. Voor de instellingen heeft dit verreikende consequenties.
Op alle instellingen is ten behoeve van de invoer van gegevens een terminal geplaatst. Met behulp van dit apparaat worden alle te verwerken gegevens vastgelegd op een cassetteband, die wekelijks verzonden wordt naar het rekencentrum op het Centraal Bureau. Aldaar vindt de verwerking plaats op de computer. Voorlopig zullen uitsluitend financi±le-administratieve gegevens op de computer verwerkt worden.

in **1975** nam het aantal pupillen toe tot 336.
Ook het aantal medewerkers steeg verhoudingsgewijs.
De sfeer in 'Hernesseroord' onderging een sterke wijziging doordat vrijwel alleen volwassen pupillen werden opgenomen.
Het laat zich aanzien datÑ 30 pupillen goed in zogenoemde fasehuizen zouden kunnen wonen.

In de administratieve sector **werd** de inkoop een zelfstandige onderafdeling.

Er werd een regeling getroffen voor het beheer van de pupillengelden.

Vanaf april 1975 vangt de 40-urige werkweek in de zwakzinnigenzorg aan.

Op 19 juni **werd** de eerste paal voor de kinderboerderij geslagen.
Door allerlei verenigingen uit de omgeving worden acties georganiseerd waarvan de obrengst beschikbaar wordt gesteld voor de Kinderboerderij.
Veel bedrijven bieden materialen aan, particulieren doen giften enz.

Op 1 november wordt het gemeenschapscentrum de Meerpaal officieel in gebruik genomen.

Samen met het ziekenhuis te Dirksland werd het laboratorium in gebruik genomen.

De noodvoorziening voor de personeelshuisvesting, het 'Vlot' werd in gebruik genomen; ze bestond uit 20 kamers en een gemeenschappelijke zitkamer.

Het eerste optreden van de HORA (Hernesseroord Organisatie van Radio Amateurs) vond plaats tijdens een Kerst en Nieuwjaarsprogramma.

op 16 januari **1976** zijn er verkiezingen voor de ondernemingsraad en op 23 januari vindt de installatie plaats.

En dan: op 11 juni 1976 vindt de offici±le opening plaats door Hare Majesteit Koningin Juliana.

'Majesteit, Uw bereidheid aanwezig te zijn bij de offici±le opening van 'Hernesseroord' ervaren wij als een grote eer en een voorrecht.
Bovenal accentueert uw aanwezigheid, dat de geestelijk gehandicapte medemens -niet minder dan ieder anderbehoort tot ons maatschappelijk samenleven met elkaar.
En dan blijft voor ons nog toegesloten wat in een kinderhart omgaat, wanneer straks in uw tegenwoordigheid de kinderen hun boot van hun eigen paviljoen te water mogen laten'.

Aldus luidde de verwelkoming van Hare Majesteit de Koningin door de voorzitter van de vereniging en stichtingen, Mr.F.Th.Dijckmeester, bij de feestelijke opening van 'Herneseroord' op 11 juni 1976.
Op 12 juni opent Joh. van Es, Burgemeester van Middelharnis, de Kinderboerderij en de verkeerstuin offici±el.
De offici±le openingsdagen van 'Hernesseroord' en de kinderboerderij met verkeerstuin (12 juni 1976) vormden zonder twijfel de indrukwekkendste, feestelijke gebeurtenis van het jaar.

Op 1 juni is de CAO voor het ziekenhuiswezen vastgesteld. Per 1 oktober zal deze CAO in werking treden.

'Hernesseroord werd in 1977 in sterke mate geconfronteerd met de problemen van een overtollig aantal gediplomeerde z-verpleegkundigen vanaf het moment dat de derde klassen van de Z-opleiding het eindexamen hadden behaald. Van overtolligheid kan hier eigenlijk niet worden gesproken. Dit geldt slechts tegen de achtergrond van de toetsingscriteria van het C.O.Z. met betrekking tot de toegestane personeelsaantallen.

Een dergelijke situatie brengt begrijpelijkerwijs arbeidsonrust met zich mee.

Dankzij intensieve beraadslagingen hadden de problemen geen **weerslag** op de zorg voor de pupillen.

In de zomermaanden kon een oplossing worden bewerstelligd, waarbij aangetekend moet worden dat de overheid nauwelijks instaat was werkelijke hulp te geven.

De langdurige twijfel over de invoering van het nieuwe Z-opleidingsstatuut vormde het tweede grote probleem, waarmee 'Hernesseroord' werd geconfronteerd en dat feitelijk eveneens vanuit de maatschappij werd geinitieerd.

Op 26 mei 1977 is de pupillenbibliotheek geopend.

In dit jaar wordt het 50 jarig jubileum van de vereniging "Nederlandsche Hervormde stichtingen voor zenuw en geesteszieken en geestelijk hulpbehoevenden" gevierd.
(per 1 januari 1979 zal de naam veranderen in "De Open Ankh")

De overkoepelende vereniging van de aangesloten inrichtingen viert haar jubileum centraal in Zon en Schild op 5 october 1977.
Van alle instituten die behoren tot de vereniging zijn delegaties van personeel en ouders uitgenodigd om de centrale viering bij te wonen.
De feestelijkheden in Hernesseroord vinden plaats op 1 october 1977.

Hernesseroord neemt officiel haar pupillensoci±teit in gebruik, alsmede de tennisbaan en het minigolfcircuit.

Het gebouwtje werd door de bouwers van Hernesseroord beschikbaar gesteld en heet "De Kajuit".

De mini-golfbaan is voor een groot gedeelte door de bewoners op het Want gekonstrueerd.

Ook kon in 1977 in enkele paviljoenen een aanvang gemaakt worden met verbouwingen of aanbouw.

Studenten van de Rotterdamse Kunstacademie werkten de plannen voor de verbouwing van de Tjalk uit in het kader van een studieproject.

Bouwkundig werd geprobeerd de onderscheiden groepen pupillen beter van elkaar te scheiden, zodat ze onafhankelijker en zelfstandiger zouden kunnen functioneren.
Met de geboden oplossingen is **iedereen** tevreden, hoezeer deze ook van improvisatie moesten getuigen toen geldgebrek een te sterk beperkende factor bleek te zijn.
Alle betrokkenen hebben de overtuiging, dat de agressieve uitingen door deze **wijze** van benadering zijn afgenomen.

Met name de verzorgenden zijn er meer dan ooit van overtuigd dat hiermede rekening moet worden gehouden bij de bouw van nieuwe inrichtingen.

De roep naar het cre±ren van eigen fasehuizen wordt steeds groter.
Tenslotte vormde de in de laatste maanden van het jaar opgekomen hepatitis-epidemie de derde factor waardoor begrijpelijk nog-al wat onrust ontstond.
Juist in de maand december moesten alle feestelijkheden worden opgeschort en quarantaine-maatregelen genomen worden.
Deze epidemie had voor de therapeutische en sociale activiteite van de pupillen ingrijpende gevolgen.
Mede hierdoor en door de extra maatregelen van hygi±nische aard alsook door ziekte van sonvnige collega's werden de mede-werkers in vrijwel alle diensten extra belast.

Het was voor 'Hernesseroord' een ver-ademing toen reeds in het eerste kwartaal van **1978** kon worden geconstateerd, dat de in november 1977 begonnen hepatitis-epidemie was bedwongen.
Het normale leven hervond zijn ritme, ook dat van de pupillen.

De Botter Oost wordt: Botter,
Botter West wordt: Klipper,
Boeier Oost wordt: Boeier,
Boeier West wordt: Hoeker,
Schoener Oost wordt: Schoener,
Schoener West wordt: Schouw

Eventuele toekomstige namen voor ande-re paviljoens(!)
Tjalk - Tjotter, Kofschip - Pinkschip, Bark - Brik

Bij aanvang van het nieuwe schooljaar zullen er stagiaires komen van HBO-v, MBO-v, MBO-iw, KVJV, INAS, K&O, (totaal Ñ 63)

In september werd de drumband: "De Roffels" opgericht.

Vanaf december zullen pupillen op de C1 roef gaan wonen. personeelsleden die hierdoor moeten verhuizen zullen geholpen worden.
Ook wordt in december afscheid genomen van de heer A. van Sluijs, adjunct-directeur economische zaken

Uit het jaarverslag van **1978**:
Zonder nader op details in te gaan, moet op deze plaats ook nog eens de hartekreet worden geuit, dat het aantal verzorgenden, waarmee een moderne zwakzinnigeninrichting haar werk moet uitvoeren, volstrekt ontoereikend is.
De inrichting is hierdoor gedwongen de hulp van stagiaires, vrijwilligers, ouders en soms van uitzendkrachten in te voeren.
Desondanks is er een voortdurende overbelasting van de verzorgenden, die onvoldoende tijd en gelegenheid hebben voor bezinning op hun taak in het algemeen en op hun dagelijkse werkzaamheden in het bijzonder.
Het blijft betreurenswaardig dat ¯n door personeelsgebrek ¯n door ruimtegebrek de meeste pupillen slechts gedurende een deel van de **week** gebruik konden maken van de onderscheiden soorten dagactiviteiten en therapie±n.

Naast de opening van het zwembad vonden in **1979** nog andere verheugende veranderingen plaats. De belangrijkste is zonder twijfel het feit dat de afdelingen meer zelfstandigheid verkregen. Meer nog dan voorheen uitte dit zich in eigen budget beheer, het zelf verrichten van inkopen en in het eigen vervoer en groepsgewijs recre±ren.

De ouders hebben zich in dit jaar niet onbetuigd gelaten. Zij hebben door grote inspanning met succes de nodige geldmiddelen voor de bouw van een recreatiewoning in de duinen bij Oostvoorne, vrijwel volledeig bijeen gebracht.
Op 31 januari is het schetsontwerp van de Boegspriet klaar.

Op 1 februari 1979 begint adjunct-directeur economische zaken, de heer P.A.M. Havermans zijn werk-zaamheden.

Door aanleg van de benodigde kabels is het mogelijk om via kanaal 7 uit te zenden (video/HORA)

Op 7 maart vindt de opening van de Parlevinker plaats.

De drumband van Hernesseroord zal op koninginnendag voor het eerst buiten Hernesseroord optreden, en wel op het Rubensplein (wijkgroep zuid) De Kath.-Vrouwenbond uit Achthuizen heeft aan-geboden om capes te maken.

Op 13 maart wordt de Brik-roef 1+2 officie±l geopend

Tijdens de stafvergadering van 28 maart wordt verslag gedaan van het bezoek aan het NGBZ symposium
Een van de bijzondere zaken die daar gesignaleerd werden was de zgn. "snoezelruimte", een donkere ruimte, waarin allerlei materialen zijn opgesteld, waarmee de zintuigen 'geprikkeld' kunnen worden, dit o.m. voor laag niveau pupillen. Gevraagd wordt of op H.O. ook een dergelijke ruimte ingericht zou kunnen worden.

In september kwamen voor het eerst vier medewerkers via het Sociaal Diaconaal Jaar in dienst.

Op 21 november opent mevrouw Erica Verkerk- Terpstra (voorzitter van de Federatie Sport gehandicapten) het zwembad: "de Kreek", en hiermee tegelijk de foyer: "De Kaai", de kapsalon: "het Golfje" en de Fysiotherapie: "het Knijpje"

In **1980** blijkt dat het verouderen van relatief veel pupillen en het daarom steeds meer verzorgingsbehoeftig worden, een zorgelijke situatie met zich mee brengt .

Om met de beschikbare personeelsleden efficiænt te kunnen **werken** is eigenlijk een reorganisatie van grote groepen pupillen nodig.
Uitgebreid overleg hiertoe met individuele en groepen ouders wordt opgestart, Zodra de bouwkundige voorzieningen hiertoe gerealiseerd kunnen worden. zal de hergroepering. dus eigenlijk de verhuizing, kunnen plaatsvinden,

De grotere verzelfstandiging van de groepen roept spanningen op bij de voorwaarde scheppende diensten: met name de civiele dienst en op zeker hoogte ook de onderhoudsdienst, kunnen nauwelijks voldoen aan de wensen van de onderscheiden groepen.

Allerlei regels en procedures worden in dit jaar uitgewerkt: woonregels, huisregels, regelement van de ondernemingsraad en regels voor de privacy van pupillendossiers, electro-aversieve therapie, dienst-roosterplanning met de inzet van standby- en mobiele verzorgenden, regels over de Z-opleiding, de praktijkbeoordeling, de overplaatsing van leerlingen, de selectiecriteria bij gedwongen afvloeiing, een regeling voor de studiekostentegemoetkoming, voor detachering van personeel, de verplichte dwangmiddelenregistratie en een regeling voor interne en externe sollicitatieprocedures.

De feestelijke opening werd verricht door de burgemeester van Oostvoorne, de heer J.M.Hoffman, en de voorzitter van de Vereniging van Ouders van Geestelijk Gehandicapten, de heer H.J.A.M. Vrouwenfe1der.

Er werd een nieuwe berekeningswijze ontwikkeld voor een zo evenwichtig mogelijke verdeling vaan de bijdragen bestemd voor het ontspanningsgebeuren voor de pupillen.

Ouders krijgen over het algemeen meer inzicht in de deelbegrotingen en in de besteding van gelden.
Vooral in het werkvlak en dikwijls per leefgroep georganiseerd, is er een steeds toenemende belangstelling en echte participatie **waar** het het dagelijks leven en de problemen die daarmee samenhangen betreft, zoals het met elkaar omgaan, agressie en sexualiteit van bewoners.

Het gereedkomen van het recreatie- en vakantiehuis in Oostvoorne was voor 'Hernesseroord' het hoogtepunt in 1981a

Het is het resultaat van jarenlange noeste arbeid en volharding van ouders van onze bewoners en ook in de uitvoeringsfase is bij bepaalde onderdelen van de bouw sprake geweest van daadwerkelijke ouderparticipatie.

Het mag opvallend **worden** genoemd hoezeer een decentrale behuizing van pupillengroepen tot veelbelovende ontwikkelingsresultaten leidt, zeker niet alleen door het meer huiselijke karakter, maar ook door de uitgesproken grotere betrokkenheid die de groepsleiding aan de dag legt" Intussn wordt om steeds meer specialisatie op de onderscheiden afdelingen gevraagd, zowel in de agogische, als in de medisch verzorgende sfeer.

De verzorgingsvraag nam door het gemiddeld ouder worden toe.
Besloten wordt om de hergroepering en bijbehorende interne verhuizing te effectueren nog voordat de bouwkundige voorzieningen en aanpassingen zijn gerealiseerd; uitstel is niet verantwoord, mede door de te geringe personeelsbezetting.

Het allesoverheersende personeelsprobleem is de gedwongen afvloeiing van pas gediplomeerden-Z. Dit probleem was steeds actueel, maar neemt thans, onder meer door de stijgende werkeloosheid en het geringe verloop onder de pas gediplomeerden, schrikbarende vormen aan.

De Bezuinigingen

In 1982 kwamen de bezuinigingen steeds meer in zicht. Het zuinig omgaan met de beschikbare middelen moest steeds sterker worden benadrukt.
Herbezinning op de verdeling van de middelen - met ook personele consequenties - was erg noodzakelijk en gaf sociale onrust bij medewerkers. Evenzo verstoorden en verstoren de aangekondigde bezuinigingen de sfeer van rust, vertrouwdheid en gewoonte.

De verzorgingsbehoeftigheid en de dementering van vele oudere bewoners namen toe.

Er werd daarom intensief geprobeerd om een hergroepering van bewoners tot stand te brengen, welke poging bekend werd onder de naam 'overplaatsingsgolf'. Hoe teleurstellend ook, van deze grote overplaatsingsgolf moest worden afgezien, onder meer door de toenemende spanning welke een herstructurering in het eigenlijke werkklimaat met zich meebracht.

De betrokken paviljoenen werden dan ook genoodzaakt interne oplossingen te vinden voor het verouderingsprobleem.

De steeds meer gevarieerdheid en spreiding van activiteiten, alsmede de spreiding qua herkomst uit de onderscheiden leefgroepen van de deelnemende bewoners en de spreiding in dagdelen waarin aan de activiteiten wordt deelgenomen, hebben ertoe geleid dat een aparte vervoersdienst voor bewoners is ingesteld.

Het stemt tot grote voldoening dat vergunning **werd** verkregen voor de aanbouw van kantoor- en stafvertrekken en voor het betrekken van een fasehuis.

Ook kon begonnen worden met aanbouw- en renovatiewerkzaamheden aan en in de paviljoenen de Botter, Klipper, Boeier, Bark en Kofschip, alsmede aan het Vlot en het Want.

Minder voldoening gaven echter de nu reeds noodzakelijke reparaties aan zwembad, daken en bestrating.

Zonder twijfel was het 10-jarig bestaan van 'Hernesseroord' in 1983 d® centrale gebeurtenis van het jaar; het tweede lustrum was een aaneenrijging van feestelijke gebeurtenissen voor zowel personeel, oud-personeelsleden, pupillen als ouders.

Met behulp van velen kwam de organisatie tot stand en konden de verschillende onderdelen van het lustrum vlot worden afgewerkt.

Ook de ongekend mooie zomer van 1983 had zijn aandeel in het welslagen van het feest.

Van een bijzonder hoogtepunt kon eigenlijk niet gesproken **worden**; ieder onderdeel op zich was een hoogtepunt voor de doelgroep voor wie het was bestemd.

Toch mogen niet onvermeld blijven: het voor het eerst ten gehore brengen van een eigen huislied, het symposium, waarin vooral aandacht aan de.toekomst van de institutionele zwakzinnigenzorg werd besteed en de vele geschenken die 'Hernesseroord' werden aangeboden.

Het Vlot werd in 1983 gebruikt als 'wisselpaviljoen' tijdens de bouwverrichtingen aan de Botter en Klipper en kreeg aan het eind van het jaar zijn definitieve bestemming als ontspannings- en recreatieruimte"

De recreatiedienst kreeg een eigen behuizing en werd kort hierna gehandicapt door de instelling van een vacaturestop.

1984 stond in het teken van: het tussentijds exploitatietekort, de vacaturestop en de dreigende bezuinigingen.
Op 1 juli moest door invoering van een vacaturestop, worden getracht het dreigende exploitatietekort over 1984 terug te dringen. Deze opzet mag geslaagd worden genoemd. Helaas waren het vooral de afdelingen voor therapie, arbeid, bezigheidsactivering en ontspanning en dus in feite onze bewoners, die door deze maatregel werden getroffen.

In de tweede helft van het jaar bleven de dreigende bezuinigingen uiteraard onderwerp van gesprek in alle afdelingen.
Gelukkig konden de bezuinigingen in de omvang, waarin zij door de overheid werden voorgesteld, worden afgezwakt; mede onder invloed van eensgezinde standpuntbepaling en acties van ouders, directies en ondernemingsraden.

Het gebrek aan jeugdige werkenden doet zich in 'Hernesseroord' veel eerder voor dan voorspeld.
Zelfs na extra adverteren bleek het niet mogelijk in maart met een nieuwe opleidingsklas te starten.
Hierdoor moest de methodiek van de Z-opleiding worden gewijzigd, waardoor met ingang van 1984 in de wintermaanden geen nieuwe klassen meer worden gestart.

Het jaar **1985** zal de geschiedenis ingaan als het jaar, **waarin** het inhaalproces van de achterstand in de zwakzinnigenzorg tot staan werd gebracht.
Sterker nog, het werd omgekeerd als gevolg van de opgelegde bezuinigingen van overheidswege.

De opgelegde bezuinigingen betekenden niet alleen een aanslag op de werkdruk, maar bezorgden het management van 'Hernesseroord' allereerst een extra hoeveelheid **werk** om via allerlei berekeningen en overwegingen een plan te maken, waarbij de zorgverlening voor de bewoners zoveel mogelijk intact bleef.

Zo ontstond de 'bezuinigingsnotitie', die in alle geledingen werd besproken.

'Hergroepering' **werd** ingevoerd als vriendelijker synoniem voor 'vergroten van leefgroepen'.

'Herverdeling van arbeid' **werd** zo 'verhoging van de werklast per individuele werknemer'.

De zozeer gewenste dynamische benadering van onze bewoners werd een halt toegeroepen.
Ook de ouders zien deze ontwikkeling met lede ogen aan.

Een feestelijke gebeurtenis in 1985 was de opening door de burgemeester, de heer L.J. van Welsenis, van het fasehuis in de dorpskern van Middelharnis.

Het enthousiasme voor kostenbesparingen bij ouders en personeel leverde veel nuttige idee±n op.
Zo betekende het vervangen van douchekoppen een berekende besparing op van fl.30.000,= op jaarbasis.

Het jaarverslag van 1985 wordt afgesloten met: Zowel de werkers in de gezondheidszorg als de ouders van onze bewoners willen en moeten zich samen sterk maken om te vermijden dat verdere bezuinigingen worden verhaald op de gezondheidswerkers in het veld.
Eventuele verdere bezuinigingen zouden eerder moeten **worden** gevonden in vereenvoudiging van de **wet-** en regelgeving en in een vermindering van het te grote aantal ambtelijke regulateurs, planmakers en controleurs in Nederland. Dringender dan ooit is een ander beleid noodzakelijk; te beginnen in 1986!

Zoals verwacht zijn de bezuinigingen in **1986** in Hernesseroord hard aangekomen.
Zelfs de in de bezuinigingsnotitie gestelde doelen konden niet worden bereikt.
Hoewel het beleid er op was gericht de verpleegdienst zoveel mogelijk te sparen, bleken de hiertoe getroffen maatregelen aan het einde van het jaar alsnog tekort te schieten.
Dat betekende dat opnieuw de overige diensten de verpleegdienst te hulp moesten komen.
De activiteitendienst betaalde bij deze operatie de zwaarste tol.
De werkdruk nam als gevolg van de vergroting van de pupillengroepen en de vermindering van de personeelsbezetting per groep omgekeerd evenredig toe.

Gelukkig zijn er ook lichtpunten.
Zo werden het fasehuis en de sociowoningen in gebruik genomen.

Hoewel men de nodige twijfels had over de ontwikkelingskansen van de groepen voor wie de woningen bestemd waren, overtrof het resultaat de verwachting.

Ook op andere wijze werd het zelfstandig wonen gestimuleerd.
De onder druk van de bezuinigingen plaatsgevonden groepsvergroting leidde namelijk tot leegstand.
De vrijgekomen ruimten **werden** benut door hiervoor in aanmerking komende pupillen zelfstandig te leren wonen.
Een belangrijke activiteit hierbij was het leren koken.

Ook werd in 1986 het nieuwe gebouw voor de opleiding in gebruik genomen.

Het Nieuwe Elan

Het project begeleide kamerbewoning voor bewoners kon in **1987** worden uitgebreid en bleek tot dan toe succesvol.

Hetzelfde kon worden gezegd van het mentorschap voor bewoners, zoals dat met succes **werd** toegepast in de paviljoenen Bark en Brik.
Andere paviljoenen namen dit systeem over.

De technische vrijwilligersgroep van de ouders functioneert goed.
Begonnen is met reguliere onderhoudswerkzaamheden aan rolstoelen en fietsen.

De ouderraad realiseerde de **bouw** van een garage en opslagruimte bij de Boegspriet.

De samenwerking tussen ouders en instelling, de inspraak en het overleg, **werd** geregeld in de 'Samenwerkingsovereenkomst tussen Hernesseroord en de Verenigde Oudercomite's van Hernesseroord' en officieel ondertekend door beide partijen.

Ook werd de 'Stichting bewindvoering en beheer van bewonersgelden' opgericht.

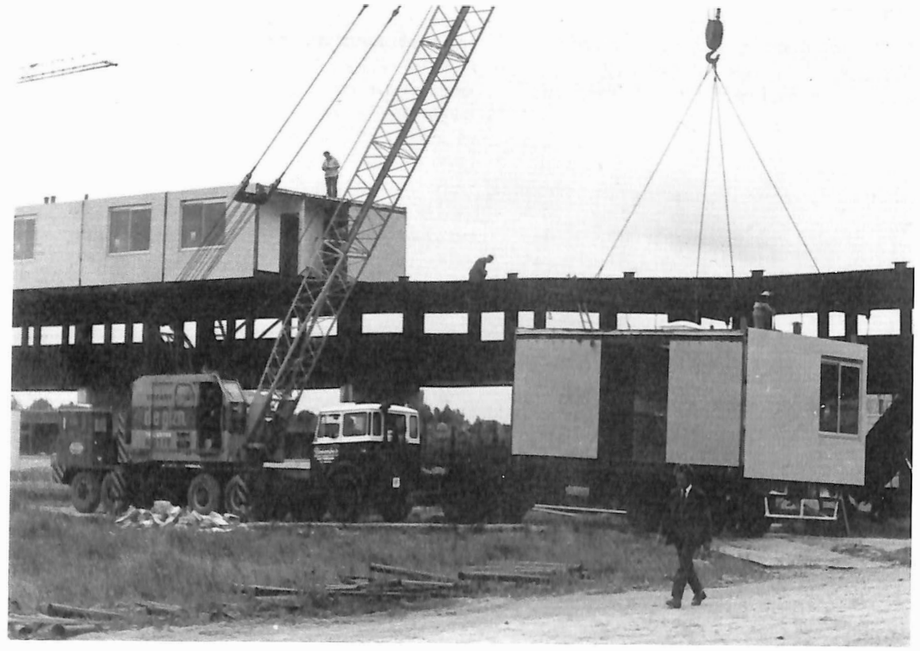

Door de afdeling fysiotherapie werd ten behoeve van het personeel een cursus haptonomie verzorgd, en door de administratie een cursus computerkunde en tekstverwerking.

De directie kon, vooruitlopend op de vervroegde uitdiensttreding van dr. Roelofs worden uitgebreid door de komst van dr. Boekhoff, directeur behandelzaken.

Na uitvoerige bespreking met de ouderraad en met beider instemming werd op 26 juni 1987 het 'herstructurerings- en spreidingsplan van Hernesseroord' gepresenteerd aan betrokkenen bij de zwakzinnigenzorg. Aansluitend zijn voor wat betreft het inrichtingsgedeelte van het plan de discussies op gang gekomen met de subregionale overlegorganen van Voorne-Putten en Rozenburg, de Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee, alsmede met het R.O.Z.-Zuidhollandse eilanden en enkele gemeenten.
De discussies zullen voortgezet worden met als doel een spoedige uitvoering van het inrichtingsgedeelte van het plan, opdat de wachtlijst voor zwakzinnigen in Zuid-Holland zo spoedig mogelijk wordt opgeheven.

In **1988** hebben de ontwikkelingen met betrekking tot de speidingsplannen voor Rijnmond-Zuid en inmiddels ook West-Brabant(*) veel aandacht en tijd gevraagd; vooral de aanvraag- en adviesprocedures van het spreidingsplan Rijnmond-Zuid.

Ook werd overleg gepleegd met de Provinciale Griffie van Zuid-Holland. 'Hernesseroord' heeft vergunningen aangevraagd voor de bouw van totaal 72 plaatsen in sociowoningen in Spijkenisse, Hellevoetsluis Oud Beyerland en Oude Tonge:

*) Op verzoek van de ouders, verenigd n de V.O.G.G.-Bergen op Zoom, heeft Hern sseroord zich ingespannen om een overzicht op te stellen van de mogelijkheden van een gespreide voorziening van inrichtingen in Westelijk Brabant.

Hieruit is duidelijk geworden hoezeer de egio West-Brabant een onderbezet gebied mag worden genoemd voor wat betreft inrichtingsplaatsen.
Zowel in de staf, als in andere geledingen van Hernesseroord is her aaldelijk en uitgebreid over de mer tes van de plannen gesproken. Positief punt hierbij was dat een ieder zich heeft moeten bezinnen op de toekomst van de intramurale zwakzinnigenzorg.

De interne budgettering in de verzorgingsdienst is goed geslaagd. Hierdoor is het mogelijk om te sturen en bij te sturen in mankracht en financi±le middelen, ook al blijft de krapte haar stempel drukken.

Met alle medewerkers werd het derde lustrum van 'Hernesseroord' gevierd. De eerste Truckertocht over het eiland waaraan ongeveer honderd zware vrachtauto's deelnamen heeft wellicht de meeste indruk op onze bewoners gemaakt en is uitgegroeid tot een traditie.

De Roffels zijn ter gelegenheid van hun 10 jarig bestaan in nieuwe uniformen gestoken.
Een andere recreatie activiteit was de oprichting van een voetbal elftal voor gehandicapten op het eiland.

In 'Hernesseroord' is sprake van een door vergrijzing en overlijden afnemende ouderparticipatie.
In overleg met de ouderraad, de V.O.C., werd besloten om intensiever aandacht te besteden aan andere familieleden, middels zogenaamde 'broer-zusterdagen'

In velerlei opzichten was 1989 een jaar waarin met een zeker gevoel van beklelllling grenzen werden bereikt of node werden overschreden, maar ook met vreugde een aantal grenzen werden gepasseerd.

'Hernesseroord' werd geconfronteerd met ontoelaatbare handelingen van personeelsleden jegens bewoners.
Deze en het daaropvolgende justiti±le onderzoek was voor de betrokken bewoners en het personeel een schokkende ervaring;
ondanks een prudent optreden van de recherche en een intensieve begeleiding blijft de verwerkingsproblematiek bij de betrokkenen nog voortdurend aandacht vragen.

Voor een groep ernstig gedragsgestoorde bewoners werd, aanvankelijk als experiment, een dagactiviteit opgezet waarin zij hun energie op zinvolle wijze konden benutten.

Voor een andere groep zeer intensief verpleeg- en zorgbehoeftige bewoners **werd** een aparte verpleegeenheid ingesteld.
Deze verpleegeenheid kreeg tevens een kortverblijfsfunctie voor geestelijk gehandicapten d1e nog thuis **wonen**; een mogelijkheid voor een tijdelijke ontlasting van het gezin.

De beheerste en ludieke acties voor betere arbeidsvoorwaarden in de gezondheidszorg, waarbij de zorg volledig werd gecontinueerd, hebben de saamhorigheid onder het personeel verder versterkt en een eerste aanzet geleverd voor een meer re±le honorering en verlichting van de werklast.

In het voorjaar werd afscheid genomen van dr.G.A.Roelofs, die gebruik maakte van de vervroegde uittredingsregeling van het pensioenfonds. Een **week** lang werd op uitbundige **wijze** uiting gegeven jegens hem, die Hernesseroord heeft gemaakt tot wat het nu is.
De gezamenlijke maaltijd van bewoners en personeel en de afscheidsavond door het personeel waren hoogtepunten.

Aan het eind van het jaar **werd** de gere oveerde keuken feestelijk geopend, na een periode van drie maanden waarin de koks onder zeer ongebruikelijke omstandigheden hun werk bleven doen.

Het jaar **1990** kan voor Hernesseroord worden gekarakteriseerd door de begrippen: zorgvernieuwing, **nieuw** elan en nieuwbouw. Een eerste stap in het kader van de zorgvernieuwing was een herschikking van het aanbod van activiteiten.
Het gevolg van het nog onverminderde tekort aan activiteiten was onaangepast gedrag van bewoners.

Door een meer gelijke verdeling van activiteiten kon dit onaangepaste gedrag worden teruggedrongen.

Bovendien werden alternatieven bedacht, zoals een project van activiteiten met een meer arbeidsmatig karakter dat door het Europees Sociaal Fonds positief werd beoordeeld.

Eveneens in het kader van de zorgvernieuwing nam Hernesseroord deel aan een uitwisseling om in EG verband van elkaars kennis te profiteren en voor de zorg gelden uit Europese Gemeenschaps fondsen in de komende vier jaar ter beschikking te krijgen.

Het nieuwe zorg-op-maat-concept, dat tevens functiegerichte zorg inhoudt, gaf aanleiding om ook inhoudelijk het zorgproces in Hernesseroord tegen het licht te houden.

Door het organiseren van bijeenkomsten voor alle medewerkers, gevolgd door discussies op de afdelingen, werd hierop de aandacht en het denken gericht.

Centraal staat de hulpvraag van de bewoner en het daarop passende zorgaanbod.

De kwaliteit van de zorg werd aan de orde gesteld met de vraag of het mogelijk is met anders opgeleide medewerkers de juiste zorg te kunnen leveren.

Voor de acties voor betere arbeidsvoorwaarden en maatregelen in verband met de te hoge werkdruk stond iedereen in Hernesseroord pal.
Directieleden en medewerkers van alle ondersteunende diensten namen op 13 juni in de paviljoenen de zorg over van de verpleegkundigen om hen in de gelegenheid te stellen mee te demonstreren voor de gerechtvaardigde eis tot betere arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden, met als ®®n van der resultaten extra geld om de werkdruk te verminderen.

Op 30 oktober heeft het Ministerie van WVC de verklaring van geen bezwaar gegeven voor de spreidingsplannen van 'Hernesseroord'.

Het betreft in totaal 347 plaatsen te bouwen in Spijkenisse, Hellevoetsluis, Oud-Beijerland en Oude Tonge.

Mede in het kader hiervan, maar ook omdat de prognoses over de arbeidsmarkt steeds verontrustender worden, werd besloten een taakanalyse in de verpleegdienst te laten maken.

Het wordt aannemelijk geacht dat hieruit naar voren zal komen dat een reorganisatie van de zorg, onder andere door functiedifferentiatie, nodig zal zijn.

Vooruitlopend hierop werd besloten om samen te werken met de gezondheidszorgopleid1ngen in de regio.

In 1991 wordt op de Tjalk (voorlopig experimenteel) een kindergroep gestart.

Op 20 april wordt de t.b.v. de PED groep verbouwde schuur 'van Groningen' inmiddels hernoemd: 'Het Dok' officiÿel geopend.

Het 'Plan Dekker' wordt ingeleid en besproken: betsaande erkenningen zullen in de toekomst gaan vervallen en instellingen zullen moeten gaan concureren als 'vrije ondernemers' voor het verkrijgen van functies en machtigingen zodat een totaal andere invulling van de financiering van de zorg zal ontstaan.

Veel aandacht is er voor het ziekteverzuim en de verzuimbegeleiding. Met de BVG worden ervaringen uitgewisseld.

In juli zorgen enkele regen en onweersbuien voorÑ f 70.000,- schade. Vnl. wateroverlast bij de Meerpaal.

Op 1 oktober 1991 sloot de directie van Hernesseroord een overeen omst inzake participatie als experimenthuis, in het project 'functiedifferentiatie'.
De overeenkomst wordt aangegaan voor de duur van het project.Het project startte op 1 oktober 1991 en loopt tot 1 oktober 1993.

Hernesseroord doet, gezamenlijk met de andere gezondheidszorginstellingen op Goeree Overflakkee, actief mee met de actie's 'Wie zorgt die leeft', en 'Maak werk van de zorg'. Radio Flakke ondersteunt e.e.a. door een thema uitzending over de gezondheidszorg en het werken in deze sector.

Vanuit het Europees Sociaal Fonds werd subsidie ontvangen voor het project arbeidsmatige activiteiten.

Uit Ierland kwam dhr. Lynch en hield voor de staf een inleiding over 'Job coaching' (supported emplyement)

Hard wordt er gewerkt aan de spreidingsplannen. De architecten zijn benoemd, projectgroepen per vestiging zijn opgericht, de hoofden voor de sociowoningen worden benoemd, voorlichtingsbijeenkomsten voor alle personeelsleden worden georganiseerd enz. enz.

In 1992 is om verschillende redenen hard gewerkt aan een verandering van de opleiding tot Z-verpleegkundige in Hernesseroord.
Het ministerie dringt aan op verbetering van het studierendement van de inservice-opleidingen.
De overheid voert een actief beleid ten aanzien van het herintreden van vrouwen.

De verandering van het zorgconcept leidt mischien tot invoering van verschillende functieniveaus.
Met name in Rijnmond heeft zich een grote scholenfusie voltrokken.
Omdat de zorg voor verstandelijk gehandicapten in Rijnmond belangrijk uitgebreid wordt, (zowel Hernesseroord als de Wielewaal in Rotterdam zijn nieuwe vestigingen aan het voorbereiden) is er in de nabije toekomst een groter aantal (leerling)verpleegkundigen nodig.

Voor iedere bewoner wordt een zorgplan ontwikkeld. Hierdoor zal duidelijk worden welke zorg de individuele bewoner nodig heeft. De zorg die nu al verleend wordt door diverse hulpverleners kan dan nog meer afgestemd worden. Als de zorgplannen klaar zijn kan in de toekomst heel planmatig gewerkt worden aan de zorgvraag.

Dit was een selectie uit: stafverslagen, jaarverslagen, Scheepspraeten, nieuwsbrieven, informatie uit de notitie t.b.v. de spreidingsplannen, en nog veel meer.

Het taalgebruik is overgenomen uit die tijd.
Aanvankelijk pupillen, later bewoners, 20 jaar geleden: zwakzinnigen, toen geestelijk gehandicapten en later verstandelijk gehandicapten.

Er waren best andere selecties mogelijk. Er is veel meer gebeurd dan dat hier beschreven is. Maar ook deze selectie geeft een aardig beeld van 20 jaar Hernesseroord.

PROGRAMMA 20 JARIG JUIBILEIUM 1973-1993

zaterdag	5 juni	Instellingentoernooi 'Open Ankh' inschrijvingen zijn binnen voor voetbal, volleybal, tennis en tafeltennis. aanvang 10.00 uur. Om 17.00 wordt de binnenkomst verwacht van de sponsorfietstocht vanuit Borneroord (Beetsterszwaag)
dinsdag	8 juni	Om 14.00 wordt de 1ste steen van de sociowoningen in Oude Tonge gelegd.
dinsdag	8 juni	opening 20 jarig jubileum festijn met m.m.v. de muziekkorpsen van Goereee Overflakkee. Van 19.30-21.00 uur ontvangen onze Roffels en Kleppers 9 muziekkorpsen van Goeree Overflakkee. Deze grandioze opening van de Lustrumweek met ongeveer 400 muzikanten mag u niet ontgaan.
woensdag	9 juni	van 13.30 uur tot 17.00 uur is de personeelszeskamp, dit jaar georganiseerd door het management-team
donderdag	10 juni	vanaf 13.30 uur Kruuk'petjuulen (Terpenfeest), met Terpen met country thema, circus thema, carabien festival, open podium, enz. enz. De zanger Garrance Parker uit Spijkenisse zal optredens verzorgen. Om 17.00 start een gezamenlijke maaltijd, voor bewoners en hun begeleiders. Deze wordt muzicaal opgeluisterd door Accord®on M®lancoliqu, met Franse musettes Italiaanse volksmuziek, Argentijnse tango's, Joodse Flklore, enz. enz.
vrijdag	11 juni	vanaf 16.00 uur reünie, 16.30 uur Video-impressie 20 jaar Hernesseroord, 17.15 uur Hernesseroord-caf®, waarondere een bezoek_aan de lustrum tentoonstelling, 18.00 uur bezoek aan_d ensten en paviljoenen. 19.00 uur maaltijd met de reünisten.
vrijdag	11 juni	20.30 uur groot feest m.m.v. Captain Dumbo en Stardust.
zaterdag	12 juni	09.00 uur start estiging marathon. 11 zeer sportieve collega's op een rnestafette langs de bouwplaatsen van de toekomstige vestigingen. Zij worden om 17Â00 uur terugverwacht.
zaterdag	12 juni	's morgens is er voor de scholieren van het basisonderwijs van Goeree Overflakkee kinderboerderijdag
zaterdag	12 juni	Vanaf 13.00 uur is de jaarlijkse Unicef-loop
zaterdag	12 juni	13.30 uur Start van een spannende wandeltocht voor bewoners, ouders personeel en alle andere belangstellenden vrijwilligers stagiaires, tocht vinden vele confrontaties. tijdens deze wandelmir, muziek- Two of a kind es P aats. De clown Wladidemonstraties modelbouw Vlismartlappenband, draaiorgelvlinderman demonstratie vanaerdemonstratiss. een scoutinggroep, enz. enz.
zaterdag	12 juni	Ñ 17.00 uur aankomst vestiging marathon en afsluiting lustrum feestelijkheden.